

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УХВАЛЕНО

вченою радою Одеського
національного медичного
університету
« ___ » _____ 20__ року
Протокол № ___

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом
в.о. ректора Одеського
національного медичного
університету
Станіслава ШНАЙДЕРА

« ___ » _____ 20__ р. № ___

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

**СЕСТРИНСЬКА СПРАВА З ОСНОВАМИ
КОСМЕТОЛОГІЇ**

ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

спеціальність	I5 Медсестринство
спеціалізація	Сестринська справа
галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
освітня кваліфікація	Бакалавр з медсестринства
професійна кваліфікація	Сестра медична / брат медичний

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

**СЕСТРИНСЬКА СПРАВА З ОСНОВАМИ
КОСМЕТОЛОГІЇ**

1. ВНЕСЕНО:

- Предметно-цикловою методичною комісією з гуманітарних дисциплін – протокол № ___ від _____ р.
- Предметно-цикловою методичною комісією з медико-біологічних дисциплін – протокол № ___ від _____ р.
- Предметно-цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін – протокол № ___ від _____ р.
- Предметно-цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін – протокол № ___ від _____ р.
- Предметно-цикловою методичною комісією з педіатричних дисциплін – протокол № ___ від _____ р.
- Предметно-цикловою методичною комісією зі спеціальних дисциплін – протокол № ___ від _____
- Предметно-цикловою методичною комісією з фармацевтичних дисциплін – протокол № ___ від _____ 20_____ року

2. УХВАЛЕНО:

- Центральною кваліфікаційною методичною радою Одеського національного медичного університету

_____ Ніна МАЦЕГОРА

Протокол № _____ від _____ 20_____ року

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проєктною групою у складі:

Гарант освітньо-професійної програми: Запольський М.Е. – доктор медичних наук, професор кафедри інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології Одеського національного медичного університету

Проєктна група:

1. Анненкова І. П. – начальник навчального відділу, професор кафедри менеджменту охорони здоров'я, д. пед. н., доцент
2. Кусик Н. Л. – начальник навчально-методичного відділу, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я, к.е.н., доцент
3. Шухтін В.В. - генеральний директор КНП «ООКМЦ» ООР», професор кафедри інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології д.мед.н., професор
4. Чабан Т.В. – завідувач кафедри інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології д.мед.н., професор
5. Унгурян Л.М. – декан фармацевтичного факультету, д.фарм.н., професор
6. Ніточко О.І. - доцент кафедри інфекційних хвороб з курсом дерматовенерології к.мед.н., доцент
7. Головка Н.В. – медсестра багатопрофільного медичного центру Ренесанс-Медикал

Фахову експертизу освітньо-професійної програми проводили:

I. Профіль освітньо-професійної програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Одеський національний медичний університет
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень Кваліфікація освітня: Бакалавр медсестринства Кваліфікація в дипломі: Бакалавр медсестринства, Професійна кваліфікація: Сестра медична / брат медичний
Офіційна назва освітньої програми	Сестринська справа з основами косметології
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	Неакредитована
Цикл/рівень	НРК України - 6 рівень, FQ-EHEA - перший цикл, EQF- LLL - 6 рівень
Передумови	Особа має право здобувати ступінь бакалавра: - заочною (денною) формою навчання на основі повної загальної середньої освіти або на базі освітнього-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр, освітнього ступеня молодший бакалавр, освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст, магістр спеціальностей галузі знань 22 Охорона здоров'я за результатами вступних випробувань відповідно до чинного законодавства.
Мова(и) викладання	Українська
Форми навчання	Очна (денна); Заочна (дистанційна) – лише на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста)
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет-адреса постійного розміщення опису	https://onmedu.edu.ua/osvita/osvitni-programi/

освітньої програми	
--------------------	--

2 – Мета освітньо-професійної програми	
<p>Підготовка фахівців у сфері медсестринства, здатних розв'язувати складні комплексні спеціалізовані задачі та практичні проблеми організації по управлінню роботою структурних медсестринських підрозділів. Виконувати всі види діяльності та втручань, передбачених кваліфікаційними характеристиками фахівців галузі знань «Охорона здоров'я» спеціальності «Медсестринство» в умовах невизначеності.</p>	
3 – Характеристика освітньо-професійної програми	
<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)</p>	<p>Галузь знань І «Охорона здоров'я» Спеціальність І5 «Медсестринство» Спеціалізація Сестринська справа» Об'єктом вивчення та діяльності є: організація та управління роботою медсестринських структурних підрозділів закладів охорони здоров'я, виконання всіх видів медсестринської діяльності та медсестринських втручань відповідно до спеціалізації «Сестринська справа», кваліфікації «Сестра медична / брат медичний» із поглибленим вивченням дерматологічної патології, естетичних проблем шкіри людини та технологій надання медичної, коригуючої та реабілітаційної допомоги на стаціонарному та амбулаторних етапах. Теоретичний зміст предметної галузі ґрунтується на поняттях, категоріях, концепціях, принципах та технологіях реалізації медсестринського процесу, надання медичної допомоги, коригуючих та реабілітаційних заходів людині у випадку дерматологічних захворювань та естетичних проблем. Предметна область містить знання про будову тіла людини, його функцію, патогенез поширених захворювань, зокрема дерматологічних, естетичних та вікових вад, протоколів з надання медичної допомоги з визначеною послідовністю організаційних і лікувальних заходів, спрямованих на одужання пацієнта, усунення естетичних вад, попередження ускладнень, а також профілактику захворюваності. Методи, методики та технології: анамнестичні, клінічні, лабораторні, інструментальні методи</p>

	<p>проведення діагностичного процесу, визначення провідних симптомів та синдромів, визначення медсестринського діагнозу; організація догляду та опіки за пацієнтами; технології діагностики, лікування та профілактики, управління та організації роботи в галузі охорони здоров'я.</p> <p>Інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати): сучасні універсальні та спеціалізовані технологічно-інноваційні засоби виявлення проблем пацієнта; маніпуляційна техніка; найпоширеніші сучасні діагностичні, лікувальні та інші пристрої, предмети та прилади для проведення фахової діяльності; постановки медсестринських діагнозів, виконання медсестринських (незалежних, залежних та взаємозалежних) втручань.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма, прикладна програма з професійною орієнтацією на теорію та практику медсестринстві та косметології.
Основний фокус освітньої програми	<p>Вища освіта галузі знань І «Охорона здоров'я», спеціальності І5 «Медсестринство».</p> <p>Ключові слова: бакалавр, медсестринство, охорона здоров'я, косметологія, повна вища освіта бакалаврського рівня.</p>
Особливості програми	<p>Програма реалізується у малих групах шляхом поєднання теоретичної і практичної підготовки та спрямована на набуття здобувачами компетентностей, які необхідні фахівцям галузі, зокрема косметології, відпрацюванні практичних навичок під час занять у дерматологічних та косметологічних центрах, відділеннях стаціонару у логічній послідовності дисциплін навчального плану, а також із залученням до роботи зі студентами практикуючих фахівців галузі, зокрема косметології, для керівництва виробничою практикою і до проведення практичних занять дисциплін циклу професійної підготовки. Обов'язковою для всіх студентів є практична підготовка, яка проводиться на базах закладів охорони здоров'я незалежно від їх організаційно - правових форм та форм власності.</p> <p>Освітній процес базується на студентоцентричному,</p>

	практично-орієнтованому та компетентнісному підходах, із дотримання принципу «навчання протягом життя» – безперервного професійного розвитку.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Після завершення навчання за освітньо-професійною програмою фахівець підготовлений до роботи (відповідно до Національного класифікатора професій України: Класифікація видів економічної діяльності. ДК 009:2010 (Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457 у ред. від 04.01.2023 (ISIC (Rev. 4)):</p> <p>Секція Q, Розділ 86 Охорона здоров'я</p> <p>86.1 Діяльність лікарняних закладів</p> <ul style="list-style-type: none"> – 86.21 Загальна медична практика (8620 за ISIC (Rev. 4)) – 86.22 Спеціалізована медична практика (8620 за ISIC (Rev. 4)) – 86.9 Інша діяльність у сфері охорони здоров'я (869 за ISIC (Rev. 4)) <p>87 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання (87 за ISIC (Rev. 4))</p> <ul style="list-style-type: none"> – 87.10 Діяльність із догляду за хворими із забезпеченням проживання (8710 за ISIC (Rev. 4)) – 87.30 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів (8730 за ISIC (Rev. 4)) – 87.90 Надання інших послуг догляду із забезпеченням проживання <p>Після закінчення навчання за освітньою програмою фахівець здатний виконувати професійну роботу (Національний класифікатор України "Класифікатор професій", Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 редакція від 16.01.2024, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 16.01.2024 № 1410):</p> <p>3 Фахівці</p> <p>32 Фахівці в галузі біології, агрономії та медицини</p> <p>323 Медичні сестри та акушерки, що асистують професіоналам</p> <ul style="list-style-type: none"> – 3232 Акушерка (акушер) <p>Після закінчення навчання фахівцю присвоюється кваліфікація – акушерка, він здатний виконувати</p>

	<p>зазначену професійну роботу і може займати первинні посади:</p> <p>Назва КП:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3232 Помічники професіоналів-акушерів <p>Професійна назва роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - акушерка (акушер) <p>Назва КП:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3231 Медичні сестри, що асистують професіоналам <p>Професійна назва роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сестра медична-анестезист (брат медичний-анестезист) - Сестра медична (брат медичний) стаціонару - Сестра медична (брат медичний) з функціональної діагностики - Сестра медична (брат медичний) поліклініки - Сестра медична (брат медичний) з дієтичного харчування - Сестра медична патронажна (брат медичний патронажний) - Сестра медична (брат медичний) милосердя - Сестра медична (брат медичний) з фізіотерапії - Сестра медична станції (брат медичний) (відділення) швидкої та невідкладної медичної допомоги - Сестра медична (брат медичний) з реабілітації - Сестра медична (брат медичний) з косметичних процедур - Сестра медична (брат медичний) - Статистик медичний - Сестра медична операційна (брат медичний операційний) <p>За Національним класифікатором України «КЛАСИФІКАТОР ПРОФЕСІЙ ДК 003:2010», затверджено та надано чинності Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327, (редакція від 16.01.2024)</p> <p>1229 Керівники інших основних підрозділів</p> <p>1229.5 Керівники підрозділів в охороні здоров'я</p> <p>1229.5 - 78 Начальник (завідувач) структурного підрозділу медичного закладу</p> <p>1229.5 - 78 Головна медична сестра</p>
--	--

Подальше навчання	Можливість навчання за програмами другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобуття ступеня магістра, підвищення рівня кваліфікації в системі безперервної післядипломної, а також набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Здійснення освітнього процесу на засадах контекстного, компетентнісного підходів шляхом реалізації студентоцентрованого, проблемно-орієнтованого навчання. Проведення навчальних занять у формі лекцій, практичних занять в малих групах; виробничої практики; консультацій з викладачами.
Оцінювання	<p>Поточний контроль: усне опитування, письмові роботи, тестування.</p> <p>підсумковий (семестровий) контроль: письмові та усні іспити і заліки, диференційовані заліки, звіти за результатами виконання практичних завдань, захист звітів з практик.</p> <p>Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, який передбачає оцінювання досягнень результатів навчання, визначених Стандартом та освітньою-професійною програмою.</p> <p>Єдиний державний кваліфікаційний іспит складається з таких компонентів: інтегрований тестовий іспит «Крок Б»; практично-орієнтований іспит.</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і

	<p>громадянина в Україні.</p> <p>ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК11. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.</p> <p>ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)</p>	<p>СК01. Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.</p> <p>СК02. Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.</p> <p>СК03. Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими</p>

медичними і соціальними працівниками.

СК04. Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки

СК05. Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холистичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

СК06. Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

СК07. Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.

СК08. Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини.

СК09. Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі.

СК10. Здатність до організації надання медичної допомоги за принципом сімейної медицини.

СК11. Здатність проводити медичну та соціальну реабілітацію з метою відновлення здоров'я населення.

СК12. Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки.

СК13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.

СК14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу прирізних гострих станах.

СК15. Здатність організувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

СК16. Здатність організувати та управляти відповідним структурним підрозділом (лідерство та менеджмент).

СК17. Здатність організувати та забезпечувати медсестринську діяльність, спрямовану на забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, раннє виявлення та профілактику порушень у дітей, покращення їхнього розвитку, підвищення якості їхнього життя, супровід і підтримку сімей з дітьми, у яких виявлено порушення розвитку.

СК18. Здатність розпізнавати естетичні проблеми шкіри та прогнозувати можливість їх усунення за допомогою косметологічних технологій.

СК19. Здатність ефективно застосовувати медсестринські навички (вміння), медичні засоби, втручання та дії для усунення проявів дерматологічної патології та естетичних проблем шкіри.

7 – Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1).

ПРН02. Проводити діагностику згідно спеціалізації: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

ПРН03. Планувати медсестринські втручання.

ПРН04. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю.

ПРН05. Здійснювати медсестринське адміністрування.

ПРН06. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.

ПРН07. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду.

ПРН08. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 2) з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму.

ПРН09. Належно виконувати медичні маніпуляції (за списком 3) з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта.

ПРН10. Виконувати найпростіші методи фізіотерапії (за списком 6).

ПРН11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта (за списком 4).

ПРН12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.

ПРН13. Виписувати, зберігати та застосувати фармакологічні засоби (за списком 7).

ПРН14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження (за списком 8).

ПРН15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9).

ПРН16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком 10).

ПРН17. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб (за списком 11).

ПРН18. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.

ПРН19. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.

ПРН20. Належно вести відповідну медичну документацію.

ПРН21. Ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу

неприпустимості корупції та будь-якої інших проявів недоброчесності

ПРН22. Організовувати та забезпечувати медсестринську діяльність, спрямовану на забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, раннє виявлення та профілактику порушень у дітей, покращення їхнього розвитку, підвищення якості їхнього життя, супровід і підтримку сімей з дітьми, у яких виявлено порушення розвитку.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення

Кадрове забезпечення проектної групи та кафедр, що здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти ОНМедУ відповідає чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти затверджених і введених в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.03.2021р N 365, базується на вимогах Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство» затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 05.12.2018 №1344 та наказу Міністерства освіти і науки України від 29. 12. 2023 №1583 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти».

Усі науково-педагогічні працівники, які залучені до реалізації освітньої складової освітньо-професійної програми мають кваліфікацію відповідну до спеціальності, науковий ступінь або вчене звання, підтверджений рівень наукової і професійної активності. Викладання дисциплін за освітньо-

	<p>професійною програмою Косметологія забезпечують 29 кафедр.</p> <p>Всі науково-педагогічні працівники, які залучені до реалізації освітньої програми, є штатними співробітниками ОНМедУ.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Матеріально-технічна база ОНМедУ дозволяє забезпечити освітній процес за всіма навчальними дисциплінами на належному науково-методичному рівні.</p> <p>ОНМедУ забезпечений приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів. Лекційні аудиторії та навчальні приміщення забезпечені сучасним мультимедійним обладнанням, технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою; на кафедрах налаштовані комп'ютерні класи. Наявність клінічної бази для проведення практик здобувачів вищої освіти або діючих угод на проведення практики у закладах охорони здоров'я; наявність стандартизованих пацієнтів, специфічних манекенів та муляжів.</p> <p>Навчальна база Університету дозволяє організовувати і проводити навчальні заняття з усіх дисциплін на належному науковому і методичному рівні.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів містить методичні розробки до лекцій, практичних занять, лабораторних практикумів, методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів; методичні матеріали до проходження практик, завдання для контролю знань. Навчально-методичне забезпечення представлено в електронному доступі на https://info.odmu.edu.ua/.</p> <p>В ОНМедУ наявні сучасні інформаційні джерела та комп'ютерна техніка.</p> <p>Офіційний веб-сайт (https://onmedu.edu.ua) містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти.</p> <p>Бібліотека ОНМедУ – сучасний інноваційний центр університету, бібліотечний фонд якої представлений понад 900 тис. документів наукової та навчальної літератури українською та іноземними мовами, де представлена сучасна навчальна література, наукова, довідникова та фахова періодичними виданнями.</p>

	<p>Електронна бібліотека складається з понад 5 тис. документів, переважно навчального контенту. Електронний каталог https://library.odmu.edu.ua/catalog/ складається і з понад 170 тис. записів і функціонує в режимі 24/7 з опціями авторизованого користування усіма цифровими документами.</p> <p>Доступ до міжнародних бібліографічних та науково-метричних баз даних (Hinari, Scopus, WebofScience та ін.) та щорічна передплата наукових видань, зокрема англомовних.</p>
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Національна кредитна мобільність здійснюється на підставі Закону України «Про вищу освіту». Визнання результатів навчання в інших закладах вищої освіти в рамках академічної мобільності здійснюється відповідно до угод ОНМедУ. Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України. Кредити ЄКТС, отримані в інших ЗВО України, перезараховуються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Polozhennja-pro-osvitnij-proces-2024.pdf</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Міжнародна мобільність, проведення зарахування результатів міжнародної мобільності в рамках програми Erasmus+ здійснюється на підставі Закону України «Про Вищу освіту» та угод про співпрацю та інших міжнародних програм (British Council, DAAD тощо), тревел-грантів, Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ, Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін (індивідуальних планів) та визначення академічної різниці в ОНМедУ https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Polozhennja-pro-osvitnij-proces-2024.pdf https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/Polozhennja-pro-porjadok-viznannja-rezultat-iv-navchannja-otrimanih-u-neformalnij-ta-informalnij-osviti.pdf</p>

Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних студентів проводиться згідно із вимогами законодавства України
---	---

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів освітньо-професійної програми

Код н\д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів в ЕCTS	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПІ			
I. Цикл дисциплін загальної підготовки			
ОК 1	Основи національного супротиву	5,00	Д/залік
ОК 2	Латинська мова та медична термінологія	3,00	Д/залік
ОК 3	Медична етика та психологія спілкування	3,00	Залік
ОК 4	Медична хімія	3,00	Залік
ОК 5	Українська мова за професійним спрямування	3,00	Залік
ОК 6	Українознавство	3,00	Залік
ОК 7	Іноземна мова	4,00	Д/залік
ОК 8	Медична біологія та мікробіологія	4,00	Іспит
ОК 9	Медична фізика та основи телемедицини	3,00	Д/залік
ОК 10	Філософія	3,00	Залік
ОК 11	Нормальна та патологічна анатомія	4,00	Іспит
ОК 12	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3,00	Іспит
ОК 13	Нормальна та патологічна фізіологія	4,00	Іспит
Всього за циклом дисциплін загальної підготовки			45,0
II. Професійна (фахова) підготовка			
ОК 14	Охорона праці та охорона праці в галузі	3,00	Залік
ОК 15	Біохімія	3,00	Д/залік
ОК 16	Валеологія та здоровий образ життя	3,00	Залік
ОК 17	Комунікативний менеджмент в медсестринстві	3,00	Залік
ОК 18	Основи медсестринства	5,00	Іспит
ОК 19	Військово - медична підготовка	3,00	Залік
ОК 20	Загальна фармакологія та медична рецептура	4,00	Іспит
ОК 21	Загальна та клінічна епідеміологія	3,00	Залік

ОК 22	Дієтологія та нутріціологія	3,00	Залік
ОК 23	Громадське здоров'я, громадське медсестринство та загальна гігієна	3,00	Д/залік
ОК 24	Обстеження та оцінка стану здоров'я. Інструментальна та лабораторна діагностика в медсестринстві	4,00	Іспит
ОК 25	Основи ентерального та парентерального харчування	3,00	Залік
ОК 26	Медичне та фармацевтичне товарознавство	3,00	Д/Залік
ОК 27	Дерматологія та венерологія	8,00	Іспит
ОК 28	Медсестринство у внутрішній медицині	4,00	Іспит
ОК 29	Медсестринство у педіатрії та неонатології	4,00	Іспит
ОК 30	Клінічне медсестринство з циклами: - сімейна медицина - фтизіатрія - неврологія - психіатрія та наркологія - радіаційна медицина - онкологія - профпатологія - оториноларингологія - офтальмологія - урологія - анестезіологія - трансфузіологія - фізіотерапія - токсикологія	19,0	Іспит + заліки
ОК 31	Правознавство в медсестринстві	3,00	Залік
ОК 32	Медсестринство в паліативній медицині з курсом хоспісного догляду	3,00	Д/залік
ОК 33	Медсестринство у медичній та соціальній реабілітації	3,00	Д/залік
ОК 34	Медсестринство в акушерстві та гінекології	3,00	Д/залік
ОК 35	Медсестринство в хірургії з циклом асептики, антисептики та профілактики внутрішньолікарняної інфекції	5,00	Іспит
ОК 36	Менеджмент та лідерство в медсестринстві	3,00	Д/залік
ОК 37	Клінічна фармакологія та фармакотерапія в медсестринстві	3,00	Д/залік
ОК 38	Екстренна долікарська медична допомога. Реанімація та інтенсивна терапія в медсестринстві	6,00	Іспит
ОК 39	Медична інформатика та основи роботи з медичними електронними системами	3,00	Залік
ОК 40	Інфекційні захворювання у дітей та дорослих. Профілактичні та протиепідемічні заходи.	4,00	Іспит
ОК 41	Невідкладна допомога при надзвичайних станах та масових ураженнях. Тактична медицина	3,00	Д/залік
ОК 42	Організація та економіка в медсестринстві з циклом маркетингу	3,00	Д/залік
ОК 43	Лікувальна косметологія	4,00	Іспит

ОК 44	Естетична косметологія	3,00	Іспит
ОК 45	Косметологія догляду	3,00	Іспит
ОК 46	Апаратна косметологія	3,00	Іспит
Всього за циклом дисциплін професійної підготовки		133,00	
III. Практична підготовка			
ОКП 47	Клінічне медсестринство. Загальний догляд за хворими	3,00	Д/залік
ОКП 48	Техніка медичних маніпуляцій. Симуляційне навчання	3,00	Д/залік
ОКП 49	Сестринська справа. Практика	6,00	Д/залік
ОКП 50	Клінічне медсестринство. Догляд в педіатрії та неонатології	3,00	Д/залік
ОКП 51	Сестринство в косметології. Практика	9,00	Д/залік
ОКП 52	Клінічне медсестринство. Оперативна хірургія. Практика	3,00	Д/залік
ОКП 53	Практика з лабораторної діагностики	3,00	Д/залік
ОКП 54	Військова підготовка/Військово-медична підготовка	7,0	Д/залік
Всього за циклом дисциплін практичної підготовки		37,00	
Атестація		1,0	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		216,00	
Вибіркові компоненти ОПП			
Дисципліни вибіркового блоку 1			
ВК 1	Актуальні питання гендерної політики	3,00	Залік
ВК 2	Біологія поведінки людини (нейрофізіологічні механізми)	3,00	Залік
ВК 3	Первинна психологічна допомога при домашньому насильстві та зґвалтуванні	3,00	Залік
ВК 4	Прикладна хімія в медицині	3,00	Залік
ВК 5	Соціологія та медична соціологія	3,00	Залік
ВК 6	Історія вітчизняної медицини	3,00	Залік
ВК 7	Англійська медична термінологія	3,00	Залік
ВК 8	Прикладна хімія в медицині	3,00	Залік
ВК 9	Соціологія та медична соціологія	3,00	Залік
ВК 10	Історія національної філософської думки	3,00	Залік
ВК 11	Історія медицини та медсестринства	3,00	Залік
ВК 12	Основи демократії	3,00	Залік
ВК 13	Українська національна ідея	3,00	Залік
ВК 14	Клінічна патофізіологія	3,00	Залік
ВК 15	Медична психологія	3,00	Залік
ВК 16	Медична екологія	3,00	Залік
ВК 17	Мікробна екологія людини	3,00	Залік

ВК 18	Основи наукових досліджень в медицині. Методологія доказової медицини	3,00	Залік
ВК 19	Технології оздоровлення в косметології	3,00	Залік
ВК 20	Косметична хімія та рецептура. Біотехнології в косметології	3,00	Залік
Дисципліни вибіркового блоку 2			
ВК 21	Спеціальна косметологія	3,00	Залік
ВК 22	Основи екології	3,00	Залік
ВК 23	Ароматерапія. Ароматичні субстанції в косметології	3,00	Залік
ВК 24	Санітарно-епідеміологічні та ергономічні особливості роботи косметолога	3,00	Залік
ВК 25	Медична та соціальна реабілітація	3,00	Залік
ВК 26	Гострі інфекційні захворювання	3,00	Залік
ВК 27	Основи міжособистісного спілкування	3,00	Залік
ВК 28	Основи судової медицини з криміналістикою	3,00	Залік
ВК 29	Основи лікувально-оздоровчого масажу	3,00	Залік
ВК 30	Основи репродуктивного здоров'я (гіпоандрогенії)	3,00	Залік
ВК 31	Посттравматичні стресові розлади	3,00	Залік
ВК 32	Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї	3,00	Залік
ВК 33	Гідротерапія, СПА процедури	3,00	Залік
ВК 34	Косметичний та Anti-age масаж	3,00	Залік
ВК 35	Основи клініко-лабораторної діагностики	3,00	Залік
ВК 36	Основи ультразвукової діагностики	3,00	Залік
ВК 37	Фізіологічні основи інтерпретації клініко-лабораторних досліджень	3,00	Залік
ВК 38	Ендокринологія в медсестринстві	3,00	Залік
ВК 39	Клінічна імунологія та алергологія	3,00	Залік
ВК 40	Особливо небезпечні інфекції. Поняття про біобезпеку.	3,00	Залік
ВК 41	Актуальні питання гендерної політики	3,00	Залік
ВК 42	Біологія поведінки людини (нейрофізіологічні механізми)	3,00	Залік
ВК 43	Основи біоетики та біобезпеки	3,00	Залік
ВК 44	Первинна психологічна допомога при домашньому насильстві та зґвалтуванні	3,00	Залік
Дисципліни вибіркового блоку 3			
ВК 45	Актуальні проблеми ВІЛ-інфекції	3,00	Залік
ВК 46	Актуальні питання ревматологічної патології	3,00	Залік
ВК 47	Ендокринологія в медсестринстві	3,00	Залік
ВК 48	Клінічна імунологія та алергологія	3,00	Залік
ВК 49	Медична генетика	3,00	Залік

ВК 50	Особливості ведення вогнепальних поранень	3,00	Залік
ВК 51	Практичні аспекти неінвазивних методів діагностики. Симуляційне навчання	3,00	Залік
ВК 52	Судова медицина в медсестринстві	3,00	Залік
ВК 53	Управління охороною здоров'я	3,00	Залік
ВК 54	Основи страхової медицини	3,00	Залік
ВК 55	Управління персоналом в медсестринстві	3,00	Залік
ВК 56	Екстрена допомога при травмах	3,00	Залік
ВК 57	Клінічна фармакологія. Побічна дія ліків	3,00	Залік
ВК 58	Медико-психологічна допомога учасникам бойових дій та особам, що постраждали від насильства та катування на тимчасово окупованих територіях	3,00	Залік
ВК 59	Особливо небезпечні інфекції. Поняття про біобезпеку.	3,00	Залік
ВК 60	Синдром жорстокого поводження. Синдром раптової серцевої смерті	3,00	Залік
ВК 61	Первинна хірургічна техніка та сучасні технології в оперативній хірургії	3,00	Залік
ВК 62	Практична підготовка з медсестринства у сімейній медицині	3,00	Залік
ВК 63	Практична підготовка із клінічного медсестринства з фізичної терапії та масажу	3,00	Залік
ВК 64	Практична підготовка із клінічного медсестринства у гідротерапії та бальнеології	3,00	Залік
	<i>Всього вибірових компонентів практичної підготовки ОПП</i>	30,0	
	Загальний обсяг обов'язкових компонентів	216,00	
	Загальний обсяг вибірових компонентів*	24,00	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240,00	

Примітка:

*студент зобов'язаний вибрати на кожному курсі навчання не менше 6 кредитів ЄКТС з вибірових компонентів.

Вивчення вибірових компонентів ОП передбачене у II-VIII семестрах.

Здобувач на основі вільного вибору здобуває 24,00 кредити ЄКТС впродовж всього терміну навчання на ОПП.

2.2. Структурно-логічна схема ОП
Послідовність навчальної діяльності здобувача:

	Назва дисципліни	Роки навчання			
		I	II	III	IV
		кредитів	кредитів	кредитів	кредитів
ОК 1	Антикорупція та академічна доброчесність	•			
ОК 2	Латинська мова та медична термінологія	•			
ОК 3	Медична етика та психологія спілкування	•			
ОК 4	Медична хімія	•			
ОК 5	Українська мова за професійним спрямування	•			
ОК 6	Українознавство	•			
ОК 7	Іноземна мова	•			
ОК 8	Медична біологія та мікробіологія	•			
ОК 9	Медична фізика та основи телемедицини	•			
ОК 10	Філософія	•			
ОК 11	Нормальна та патологічна анатомія	•			
ОК 12	Іноземна мова за професійним спрямуванням		•		
ОК 13	Нормальна та патологічна фізіологія		•		
ОК 14	Охорона праці та охорона праці в галузі	•			
ОК 15	Біохімія	•			
ОК 16	Валеологія та здоровий образ життя	•			
ОК 17	Комунікативний менеджмент в медсестринстві	•			
ОКП 47	Клінічне медсестринство. Загальний догляд за хворими	•			
ОКП 48	Техніка медичних маніпуляцій. Симуляційне навчання	•			
ОК 18	Основи медсестринства	•	•		
ОК 19	Військово - медична підготовка		•		
ОК 20	Загальна фармакологія та медична рецептура		•		
ОК 21	Загальна та клінічна епідеміологія		•		
ОК 22	Дієтологія та нутріціологія	•			
ОК 23	Громадське здоров'я, громадське медсестринство та загальна гігієна		•		
ОК 24	Обстеження та оцінка стану здоров'я. Інструментальна та лабораторна діагностика в медсестринстві		•		
ОК 25	Основи ентерального та парентерального харчування		•		

ОК 26	Медичне та фармацевтичне товарознавство		•		
ОКП 49	Сестринська справа. Практика		•	•	
ОКП 53	Практика з лабораторної діагностики		•		
ОКП 54	Військова підготовка/Військово-медична підготовка		•		
	Вибіркові коспоненти обсягом 12 кредитів ЄКТС		•		
ОК 27	Дерматологія та венерологія			•	•
ОК 28	Медсестринство у внутрішній медицині			•	
ОК 29	Медсестринство у педіатрії та неонатології			•	
ОК 30	Клінічне медсестринство з циклами: сімейна медицина, фтизіатрія, неврологія, психіатрія та наркологія, радіаційна медицина, онкологія, профпатологія, оториноларингологія, офтальмологія, урологія, анестезіологія, трансфузіологія, фізіотерапія, токсикологія			•	•
ОК 31	Правознавство в медсестринстві		•		
ОК 32	Медсестринство в паліативній медицині з курсом хоспісного догляду			•	
ОК 33	Медсестринство у медичній та соціальній реабілітації			•	
ОК 34	Медсестринство в акушерстві та гінекології			•	
ОК 35	Медсестринство в хірургії з циклом асептики, антисептики та профілактики внутрішньолікарняної інфекції			•	•
ОК 36	Менеджмент, лідерство, економіка та маркетинг медичних послуг в медсестринстві			•	
ОКП 50	Клінічне медсестринство. Догляд в педіатрії та неонатології			•	
ОКП 51	Сестринство в косметології. Практика			•	•
	Вибіркові коспоненти обсягом 6 кредитів ЄКТС			•	
ОК 37	Клінічна фармакологія та фармакотерапія в медсестринстві				•
ОК 38	Екстренна долікарська медична допомога. Реанімація та інтенсивна терапія в медсестринстві				•
ОК 39	Медична інформатика та основи роботи з медичними електронними системами				•

ОК 40	Інфекційні захворювання у дітей та дорослих. Профілактичні та протиепідемічні заходи.				•
ОК 41	Невідкладна допомога при надзвичайних станах та масових ураженнях. Тактична медицина				•
ОК 42	Організація та економіка в медсестринстві з циклом маркетингу			•	
ОК 43	Лікувальна косметологія				•
ОК 44	Естетична косметологія				•
ОК 45	Косметологія догляду				•
ОК 46	Апаратна косметологія				•
ОКП 52	Клінічне медсестринство. Оперативна хірургія. Практика				•
	Вибіркові компоненти обсягом 6 кредитів ЄКТС				•
	Атестація				•

Результати навчання визначаються за видами навчальної діяльності як конкретизація програмних результатів навчання в програмах навчальних дисциплін та практик і застосовуються як критерії відбору необхідних змістових розділів та відповідних навчальних елементів. Програма дисципліни має визначати загальний час на засвоєння, форму підсумкового контролю, перелік базових дисциплін, вимоги до інформаційно-методичного забезпечення, вимоги до критеріїв оцінювання, вимоги до структури робочої програми дисципліни.

	ПРН 22	ПРН 21	ПРН 20	ПРН 19	ПРН 18	ПРН 17	ПРН 16
ОК 1							
ОК 2			+				
ОК 3					+		
ОК 4							
ОК 5			+				
ОК 6							
ОК 7			+				
ОК 8							
ОК 9							
ОК 10							
ОК 11							
ОК 12			+				
ОК 13		+					
ОК 14			+				
ОК 15					+		
ОК 16		+		+	+		
ОК 17					+		
ОК 18			+				
ОК 19							
ОК 20							
ОК 21			+	+	+		
ОК 22							
ОК 23							
ОК 24	+	+					+
ОК 25					+		
ОК 26			+				
ОК 27			+	+	+	+	+
ОК 28			+				+
ОК 29		+	+				+
ОК 30			+				
ОК 31			+				
ОК 32					+		
ОК 33		+		+	+		
ОК 34			+		+		
ОК 35			+				
ОК 36			+	+	+		+
ОК 37							
ОК 38			+				
ОК 39			+				
ОК 40			+		+	+	
ОК 41							
ОК 42				+	+		+
ОК 43			+		+	+	
ОК 44			+	+	+	+	
ОК 45			+		+	+	
ОК 46			+		+	+	
ОК 47							
ОК 48							+
ОК 49			+	+	+	+	
ОК 50							
ОК 51			+				
ОК 52			+				
ОК 53			+				+
ОК 54							

ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

ПРН – ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

3. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра ОПП «Сестринська справа з основами косметології» здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту, який передбачає оцінювання досягнень результатів навчання, визначених Стандартом та освітньо-професійною програмою. Єдиний державний кваліфікаційний іспит складається з таких компонентів:

- 1) інтегрований тестовий іспит «Крок»;
- 2) практично-орієнтований іспит.

Ліцензійний інтегрований тестовий іспит «Крок» оцінює відповідність професійної компетентності випускника вимогам визначених Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій, здійснюється ДНП «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при МОЗ України» відповідно до Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів.

Практично-орієнтований іспит оцінює відповідність компетентності випускника вимогам, визначеним освітньо-професійною програмою, і проводиться екзаменаційною комісією Університету.

Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту: іспит передбачає оцінювання обов'язкових результатів навчання, пов'язаних із здатністю фахівця розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства, визначених Стандартом вищої освіти та освітньо-професійною програмою.

Списки

Список 1 (медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження)

В умовах ЗОЗ та вдома шляхом спілкування з пацієнтами різних вікових груп чи їхніми родичами, хворою дитиною та її батьками, та проведення об'єктивного обстеження уміти:

1. Оцінювати загальний стан пацієнта різних вікових періодів.
2. Проводити загальне оцінювання поведінки.
3. Оцінювати положення тіла (активне, пасивне, вимушене), вираз обличчя.
4. Оцінювати стан свідомості.
5. Проводити огляд:
 - шкіри, підшкірної основи, оцінювати висипку;
 - периферійних лімфатичних вузлів;
 - голови та обличчя;
 - зів та мигдаликів;
 - носа;
 - вух;
 - волосся (в тому числі на педикульоз);
 - губ, ротової порожнини, язика;
 - зубів (молочних та постійних),
 - визначати відповідність схемі прорізування зубів;
 - шиї, щитоподібної залози;
 - нігтів.
6. Проводити пальпацію:
 - шкіри, підшкірної основи;
 - периферійних лімфатичних вузлів;
 - шиї, щитоподібної залози;
 - ураженої ділянки
 - кінцівок, живота.
7. За допомогою медичного обладнання проводити антропометричні виміри.
8. Оцінювати фізичний розвиток дітей за допомогою стандартних таблиць, графіків фізичного розвитку, індексу маси тіла (ІМТ).
9. Визначати стан харчування.
10. Вимірювати температуру тіла та здійснювати реєстрацію в температурному листку.
11. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного обладнання, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей дихальної системи у пацієнтів різних вікових груп, вміти проводити:
 - оцінювання характеру кашлю;
 - оцінювання харкотиння;
 - огляд грудної клітки;
 - підрахунок частоти дихання, реєстрацію даних у температурному листку;
 - пальпацію грудної клітки;
 - спірометрію (визначення ЖЄЛ) ;
 - перкусію, аускультацию грудної клітки;
 - визначення окружності грудної клітки під час вдиху та видиху.
12. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей системи кровообігу у пацієнтів різних вікових груп, уміти:

- визначати серцевий поштовх;
 - проводити перкусію та аускультацію серця;
 - визначати частоту серцевих скорочень;
 - визначати властивості пульсу та реєструвати його в температурному листку;
 - вимірювати артеріальний тиск на руках та ногах, оцінювати його результатита реєструвати його в температурному листку.
13. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта за допомогою медичного обладнання, спираючись на знання анатомо- фізіологічних особливостей опорно- рухового апарату, в пацієнтів різних вікових груп, вміти проводити:
- огляд та пальпацію м'язів, хребта, кінцівок та суглобів;
 - вимірювання об'єму рухів у суглобах.
14. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного обладнання, спираючись на знання анатомо- фізіологічних особливостей органів травлення, вміти проводити та оцінювати у пацієнтів різних вікових груп:
- оцінювання блювотних мас;
 - оцінювання випорожнень;
 - огляд живота;
 - поверхневу пальпацію живота;
 - перкусію живота (визначення метеоризму та асцити);
 - аускультацію живота;
 - перевірку симптому Щоткіна- Блюмберга.
15. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей сечовидільної системи у пацієнтів різних вікових груп, вміти проводити:
- огляд зовнішніх сечових і статевих органів;
 - перевірку симптому Пастернацького;
 - оцінювання сечі та сечовипускання;
 - визначення добового діурезу;
 - визначення водного балансу.
16. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного інструментарію, спираючись на знання анатомо- фізіологічних особливостей нервової системи у пацієнтів різних вікових груп, вміти:
- оцінювати нервово-психічний розвиток;
 - перевіряти набуті уміння і навички;
 - оцінювати моторику;
 - оцінювати сенсорні реакції;
 - оцінювати статику;
 - оцінювати мову;
 - оцінювати емоції та соціальну поведінку.
17. Користуючись схемою і методикою обстеження пацієнта, спираючись на знання анатомо-фізіологічних особливостей органу зору у пацієнтів різних вікових груп, вміти:
- вивертати повіку;
 - визначати гостроту зору;
 - проводити корекцію порушень рефракції;
 - визначати поле зору;
 - визначати кольоросприймання;
 - досліджувати бінокулярний зір;

- визначати кут косоокості;
 - проводити пальпацію ока;
 - вимірювати внутрішньоочний тиск;
 - перевіряти прохідність слізних шляхів.
18. Користуючись схемою й методикою обстеження пацієнта, за допомогою медичного інструментарію, спираючись на знання анатомо- фізіологічних особливостей вуха, горла, носа у пацієнтів різних вікових груп, уміти проводити:
- огляд та пальпацію ділянки зовнішнього вуха та козлика;
 - риноскопю за допомогою лобового рефлектора;
 - фарингоскопію;
 - отоскопію;
 - дослідження слуху шепітною та розмовною мовами.
19. Користуючись схемою й методикою обстеження вагітної за допомогою медичного обладнання, вміти:
- вимірювати обвід живота;
 - вимірювати висоту стояння дна матки;
 - вислуховувати серцебиття плода;
 - проводити пробу МакКлюра-Олдріча;
 - застосовувати прийоми Леопольда;
 - визначати строк вагітності та пологів;
 - зважувати вагітну та аналізувати збільшення маси тіла;
 - визначати зовнішні розміри таза;
 - вимірювати індекс Соловйова;
 - визначати тривалість перейм та пауз між ними;
 - оглядати послід на цілісність;
 - визначати ознаки відокремлення посліду;
 - проводити туалет породіль;
 - визначати об'єм допустимої та фактичної крововтрати;
 - проводити огляд слизової шийки матки та піхви в дзеркалах;
 - брати мазки з піхви на бактеріологічне дослідження;
 - брати мазки з піхви на бактеріоскопічне дослідження;
 - брати мазки на ступінь чистоти піхви;
 - брати мазки з піхви на цитологічне дослідження;
 - брати мазки з піхви на гормональне обстеження.
20. З неонатології вміти:
- оцінювати стан новонародженого за показниками адаптації;
 - визначати ознаки зрілості плода;
 - визначати ознаки переносування плода.

Список 2 (Забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму)

В умовах ЗОЗ з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму за допомогою медичного обладнання та антисептичних середників уміти:

- проводити повну й часткову санітарну оброблення пацієнта;
- обробляти волосся та шкіру пацієнта в разі педикульозу;
- готувати дезінфекційні розчини різної концентрації;
- проводити дезінфекцію предметів догляду та особистої гігієни пацієнта, посуду;
- проводити передстерилізаційну обробку медичного інструментарію тавиробів

медичного призначення;

- стерилізувати медичний інструментарій методом кип'ятіння (в домашніх умовах);
- стерилізувати медичний інструментарій хімічним методом;
- стерилізувати медичний інструментарій у повітряних стерилізаторах;
- готувати перев'язувальний матеріал;
- готувати бікси до стерилізації;
- укласти перев'язувальний матеріал, халати та простирадла в бікси; укласти набори для пологів у бікси;
- стерилізувати парою під тиском у парових стерилізаторах;
- контролювати якість стерилізації;
- користуватися стерильним біксом;
- готувати до роботи маніпуляційний та перев'язувальний кабінет, операційний блок;
- проводити генеральне прибирання кабінетів (процедурного, перев'язувального, маніпуляційного);
- прибирати палати;
- прибирати та проводити дезінфекцію операційної;
- накривати стерильний маніпуляційний стіл;
- накривати стерильний стіл перев'язувальної медсестри;
- накривати стерильний стіл операційної медсестри;
- накривати стерильний стіл для приймання пологів;
- готувати до стерилізації й стерилізувати гумові рукавички;
- готувати до стерилізації й стерилізувати гумові трубки, зонди, дренажі, катетери;
- стерилізувати тази для підготовки рук до операції;
- обробляти руки (соціальний, гігієнічний, хірургічний рівень);
- самостійно одягати стерильний халат та маску на себе;
- одягати хірурга на операцію;
- готувати до операції операційне поле;
- дотримуватися вимог особистої гігієни;
- проводити поточну дезінфекцію в інфекційному стаціонарі;
- дотримуватися правил особистої медичної безпеки під час роботи з пацієнтом з інфекційним захворюванням, з медичними інструментами, обладнанням, кров'ю та іншими біологічними рідинами організму;
- дотримуватися правил санітарно-гігієнічного режиму в інфекційному стаціонарі;
- вести себе у випадку поранення під час виконання маніпуляцій

Список 3 (Забезпечення особистої гігієни пацієнта)

В умовах ЗОЗ та в домашніх умовах з метою створення умов для швидкого одужання і запобігання ускладненням за допомогою медичного обладнання, антисептичних розчинів уміти:

- облаштовувати ліжко хворому;
- міняти натільну і постільну білизну лежачому хворому;
- користуватися функціональним ліжком;
- доглядати за шкірою (гігієнічна ванна, душ, гоління);
- доглядати за волоссям;
- доглядати за статевими органами, промежиною, швами на

- промежині упороділь;
- доглядати за статевими органами, промежиною в разі нетримання сечі у пацієнта;
- здійснювати догляд у разі закрепу, діареї, нетримання калу;
- спринцювати піхву;
- доглядати за швами;
- доглядати за молочними залозами, володіти технікою зціджуваннямолока;
- доглядати за очима;
- доглядати за вухами, обробляти зовнішній слуховий прохід;
- доглядати за носовими ходами;
- доглядати за порожниною рота;
- здійснювати комплексну профілактику пролежнів, попрілоостей;
- доглядати за шкірою в разі наявності пролежнів;
- підкладати судно;
- подавати сечоприймач лежачим пацієнтам;
- доглядати за стопами.

Список 4 (харчування пацієнта)

В умовах ЗОЗ з метою забезпечення енергетичних та пластичних потреб пацієнта, дотримуючись основних принципів лікувального харчування, спираючись на відповідні методичні рекомендації, вміти:

- скласти порційну вимогу;
- скласти приблизне добове меню згідно з рекомендованою дієтою;
- трактувати принципи харчування людей різних вікових груп, професій;
- проводити розрахунок енерговитрат людини та її потреб у харчових речовинах;
- оцінювати адекватність харчування за меню-розкладкою;
- пояснювати та оцінювати харчовий статус людини;
- здійснювати нагляд за санітарним станом приліжкових столиків, холодильника, асортиментом і терміном зберігання харчових продуктів;
- годувати лежачого пацієнта з ложки, пляшечки, соски;
- користуватися напувальником;
- вводити харчові суміші через зонд;
- годувати пацієнта через езофагостому та гастростому;
- годувати немовлят;
- проводити парентеральне годування;
- роздавати їжу.

Список 6 (Методи фізіотерапії)

В умовах ЗОЗ з метою нормалізації кровообігу за допомогою медичного обладнання, фармакологічних та підручних засобів, дотримуючись техніки безпеки, вміти:

- накладати гірчичники та гірчичники-пакети;
- проводити гірчичну ванну для рук і ніг;
- ставити банки;
- проводити гірудотерапію;
- накладати компрес;

- накладати сухі припарки;
- застосовувати грілку;
- застосовувати міхур з льодом;
- проводити кварцування;
- визначати біодозу для проведення УФО;
- здійснювати обливання, обтирання, укутування, ванни, душі;
- проводити грязе-, парафіно-, озокеритолікування;
- проводити масаж повік;
- накладати зігрівальний компрес;
- готувати розчини для полоскання глотки (горла) та інгаляцій.

Список 7 (Виписування, зберігання та застосування фармакологічних засобів)

В умовах ЗОЗ, користуючись чинними нормативними документами МОЗ України та медичною документацією, вміти:

- робити вибірку призначень лікаря з листка призначень;
- розкладати фармакологічні засоби в медичній шафі;
- застосовувати мазі;
- застосовувати антисептичні засоби;
- застосовувати зовнішні кровоспинні засоби;
- застосовувати збовтувальні суміші, пасти, масла;
- накладати пластир;
- застосовувати присипки;
- закапувати краплі в ніс, вуха, очі;
- розводити і закапувати в ніс лейкоцитарний інтерферон, лаферон;
- закладати мазь за повіки;
- промивати слізні шляхи;
- вводити ліки під кон'юнктиву;
- змазувати піднебінні мигдалики і задню стінку глотки;
- вводити лікарські засоби до гортані;
- вводити лікарські засоби в зовнішній слуховий хід;
- збирати стерильний шприц із стерилізатора та крафт-пакета;
- збирати одноразовий шприц;
- збирати стерильний інструментарій із стерильного стола;
- набирати фармакологічні засоби із ампул, флаконів;
- робити внутрішньошкірні ін'єкції;
- робити проби на чутливість до фармакологічних засобів;
- робити підшкірні ін'єкції;
- набирати в різні види шприців інсулін, гепарин;
- вводити олійні розчини;
- робити внутрішньом'язові ін'єкції;
- розводити антибіотики і розраховувати їхні дози;
- робити венепункцію, внутрішньовенне струминне введення фармакологічних засобів;
- вводити лікувальні сироватки, імуноглобуліни, анатоксини;
- збирати і заповнювати одноразові системи для внутрішньовенних вливань;
- проводити внутрішньовенне краплинне введення фармакологічних засобів;
- запобігати ускладненням після виконаних маніпуляцій;
- проводити місцеве та загальне опромінювання ультрафіолетовими

- променями;
- проводити опромінювання інфрачервоними променями;
- проводити комплекс ЛФК з пацієнтом, оцінювати його реакцію на навантаження;
- робити масаж при різних захворюваннях.

Список 8 (Підготовка пацієнта до інструментальних обстежень, забір іскерування біологічного матеріалу для лабораторних досліджень)

В умовах ЗОЗ та в домашніх умовах з метою проведення лабораторних досліджень за допомогою лабораторного обладнання вміти:

- готувати пацієнта до різних видів лабораторних досліджень;
- визначати групи крові та резус- належність;
- проводити пробу на групову сумісність крові;
- проводити пробу на біологічну сумісність крові;
- проводити забір крові на біохімічні та серологічні дослідження;
- визначати рівень глюкози в крові за допомогою тест-смужок, глюкометра;
- проводити забір та посів крові для бактеріологічного дослідження;
- здійснювати постановку внутрішньошкірної алергійної проби та обліковувати її результати;
- брати мазки та змиви з носоглотки на вірусологічне дослідження;
- брати мазки з мигдаликів, зіву і носа для бактеріологічного дослідження, зокрема, на збудник дифтерії;
- брати мазки з носоглотки у випадку підозріння на менінгококову інфекцію;
- проводити забір харкотиння для лабораторного дослідження;
- проводити забір блювотних мас і промивних вод шлунка для лабораторного дослідження;
- проводити забір калу для копрологічного дослідження та виявлення яєць і личинок гельмінтів;
- проводити забір калу на бактеріологічне дослідження;
- проводити забір калу для дослідження на приховану кров;
- забір зіскрібка з перианальних складок на ентеробіоз;
- проводити забір шлункового та дуоденального вмісту;
- проводити забір сечі для загального аналізу;
- проводити забір сечі для дослідження за методом Нечипоренка;
- проводити забір сечі для дослідження за Зимницьким;
- проводити забір сечі для біохімічних досліджень;
- проводити забір сечі на фенілкетонурію;
- проводити забір сечі на глюкозу;
- проводити забір сечі для бактеріологічного дослідження;
- проводити забір біологічного матеріалу від пацієнтів з підозрою на особливі небезпечні інфекції;
- проводити забір біологічного матеріалу від пацієнтів з підозрою на венеричні захворювання;
- проводити забір біологічного матеріалу із зовнішнього слухового ходу;
- проводити спірометрію та біоімпедансометрію;
- проводити забір біологічного матеріалу з кон'юнктиви на бактеріологічне дослідження;
- оцінювати результати основних показників крові, сечі,

харкотиння, калу тощо.

В умовах ЗОЗ та домашніх умовах вміти готувати пацієнта до інструментальних обстежень:

- рентгенологічного дослідження різних органів і систем;
- проводити проби на чутливість до контрастної речовини;
- бронхоскопії;
- езофагогастродуоденоскопії;
- цистоскопії;
- ультразвукового дослідження органів черевної порожнини та малого таза;
- радіоізотопного дослідження;
- плевральної, стернальної, люмбальної, абдомінальної пункцій та пункцій суглобів, абсцесу, спостерігати за пацієнтом після процедури;
- проводити електрокардіографію;
- виписувати скерування на лабораторні дослідження та інструментальні обстеження;
- доставляти біологічний матеріал в лабораторію;
- відбирати проби продуктів для скерування на лабораторні дослідження (у разі розслідування випадків харчових отруєнь та інших невідкладних випадків).

Список 9 (Невідкладні стани)

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин за допомогою предметів догляду, медичного обладнання, фармакологічних та підручних засобів вміти надавати невідкладну долікарську допомогу пацієнтам різних вікових груп у випадку:

- нападу бронхіальної астми та астматичного статусу;
- стенозуючого ларинготрахеїту;
- легеневої кровотечі;
- асфіксії різної етіології;
- набряку легень;
- гострого порушення серцевого ритму;
- інсульту;
- інфекційно-токсичного шоку;
- перфорації кишки;
- зневоднення;
- печінкової енцефалопатії;
- малярійного нападу;
- непритомності;
- колапсу;
- гіпертермічного синдрому;
- гіперглікемічної коми;
- гіпоглікемічної коми;
- гострої затримки сечі;
- гострих отруєнь;
- ураження електричним струмом;
- гострих професійних отруєнь;

- порушень ритму серця;
- ортостатичної гіпотонії;
- розшарування (аневризми) аорти;
- тромбоемболії легеневої артерії;
- еклампсії;
- анафілактичного шоку;
- шоків іншої етіології;
- тиреотоксичної кризи;
- кровотеч зі стравоходу та шлунково- кишкової кровотечі;
- судом різної етіології;
- нападу епілепсії;
- харчових токсикоінфекцій;
- психомоторного збудження;
- можливих ускладнень під час та після переливання крові;
- гострого нападу глаукоми;
- поранення органа зору;
- контузії органа зору;
- опіків органа зору (термічних, хімічних, променевих);
- клінічної смерті.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин з метою надання невідкладної долікарської допомоги у випадку кровотеч, враховуючи анатомічне розташування артерій та нервів, за допомогою підручних та фармакологічних засобів, медичного обладнання, спираючись на нормативні документи, вміти:

- оцінювати вид кровотечі;
- здійснювати пальцеве притиснення артерії на протязі;
- накладати кровоспинний джгут;
- накладати джгут-закрутку;
- накладати давлячу пов'язку;
- накладати кровоспинний затискач на судину;
- проводити тугу тампонаду рани;
- застосовувати місцево холод;
- здійснювати максимальне згинання кінцівки;
- здійснювати максимальне перерозгинання кінцівок у суглобах;
- проводити передню тампонаду носа.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у випадку непередбачених обставин з метою запобігання інфікування рани, спираючись на нормативи з асептики та антисептики, використовуючи перев'язувальний матеріал, вміти накладати і знімати:

- вузлові шви;
- скоби Мішеля;
- асептичну пов'язку на рану;
- колову пов'язку на голову;
- зворотню пов'язку на голову;
- пов'язку "чепець" на голову;
- хрестоподібну пов'язку на потилицю;
- пращоподібну пов'язку на ніс;

- пращоподібну пов'язку на підборіддя;
- пов'язку “вуздечка”;
- пов'язку “шапка Гіппократа”;
- колову пов'язку на кінцівку;
- спіральну пов'язку на кінцівку;
- пов'язку “лицарська рукавичка”;
- зворотню пов'язку на кисть;
- хрестоподібну пов'язку на променево- зап'ястковий суглоб;
- хрестоподібну пов'язку на гомілковостопний суглоб;
- черепашачу пов'язку;
- колосоподібну пов'язку;
- косинкову пов'язку на кисть;
- косинкову пов'язку на стопу;
- вушні пов'язки — велику та малу;
- монокулярну пов'язку;
- бінокулярну пов'язку.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин з метою надання невідкладної допомоги у випадку закритих переломів для запобігання розвитку травматичного шоку, розходження відламків та ушкодження внутрішніх органів або тканин, користуючись предметами догляду, медичним обладнанням, фармакологічними та підручними засобами, вміти застосовувати:

- внутрішньом'язово анальгезувальні засоби;
- шину Крамера в разі перелому плеча;
- шину Крамера в разі перелому передпліччя;
- шину Крамера у випадку перелому однієї з кісток гомілки;
- шину Крамера в разі перелому двох кісток гомілки;
- шину Дітерікса в разі перелому стегна; – простирadlo або рушнику разі перелому ребер;
- підручні засоби у випадку перелому хребта;
- підручні засоби в разі перелому таза;
- підручні засоби в разі перелому ключиці;
- пов'язку Дезо;
- пов'язку Вельпо;
- хрестоподібну пов'язку на плечові суглоби в разі перелому ключиці;
- застосовувати гіпсову пов'язку;
- провести невідкладну допомогу при внутрішніх кровотечах (зокрема при внутрішньочеревній та гемотораксі).

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, за непередбачених обставин за допомогою предметів догляду, фармакологічних та підручних засобів вміти надавати невідкладну долікарську допомогу в разі:

- вивихів великих суглобів кінцівок;
- вивиху нижньої щелепи;
- відкритих механічних непроникаючих пошкоджень кісток та суглобів;
- травматичної ампутації;
- відкритих проникаючих ушкоджень;

- закритих механічних ушкоджень м'яких тканин;
- поранення м'яких тканин;
- термічних ушкоджень (опіків та відморожень)
- хімічних опіків; – електротравми;
- гострої хірургічної інфекції;
- травматичної асфіксії;
- черепно-мозкових травм;
- гострого живота;
- парафімозу;
- синдрому тривалого здавлювання;
- зростаючого набряку кінцівки з гіпсовою пов'язкою;
- потрапляння стороннього тіла в м'які тканини;
- сторонніх тіл кон'юнктиви або рогівки ока;
- сторонніх тіл порожнини носа, глотки, гортані, вух, стравоходу.

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин за допомогою існуючих стандартних методик, медичного інструментарію, фармакологічних засобів уміти надавати невідкладну допомогу у випадку:

- тяжких форм пізнього гестозу;
- кровотеч під час вагітності;
- кровотеч під час пологів та в післяпологовому періоді;
- загрози розриву матки;
- розривів м'яких тканин пологових шляхів;
- емболії навколоплодовими водами;
- травми жіночих статевих органів.

У період бойових дій з метою своєчасного надання першої та долікарської медичної допомоги відповідно до вимог нормативних документів про медичне забезпечення бойових дій підрозділів, частин уміти:

- наближатися до пораненого різними способами;
- витягувати пораненого на собі, на плащ-наметі, шинелі, за допомогою лямок санітарної та спеціальної;
- виносити пораненого різними способами;
- працювати в засобах захисту органів дихання та шкіри (в разі надання допомоги на території, зараженій радіоактивними та отруйними речовинами).

У випадку ураження проникаючою радіацією вміти:

- вводити протиблювотний засіб;
- проводити часткову санітарну обробку механічним способом.

У випадку ураження бойовими отруйними речовинами, використовуючи засоби індивідуального захисту, вміти:

- надягати протигаз на себе;
- надягати протигаз на ураженого;
- підбирати і застосовувати антидот;
- проводити ШВЛ за допомогою апаратів ДП-10, КІ-4;
- користуватись індивідуальним протихімічним пакетом під час проведення часткової санітарної обробки.

Список 10 (Взаємозалежні медсестринські функції)

В умовах ЗОЗ, спираючись на нормативи з асептики та

антисептики, використовуючи медичне обладнання, вміти:

- асистувати під час проведення малих гінекологічних операцій;
- асистувати хірургу під час нескладних операцій.

Приймання пологів:

У домашніх умовах та в разі непередбачених обставин за допомогою існуючих стандартних методик, медичного інструментарію, фармакологічних та підручних засобів вміти:

- приймати пологи.

Транспортування:

В умовах ЗОЗ, домашніх умовах, у разі непередбачених обставин за допомогою медичного обладнання та підручних засобів вміти:

- надавати потерпілому (хворому) відповідне положення;
- транспортувати потерпілого (хворого) різними способами;
- перекладати потерпілого (хворого) різними способами;
- транспортувати ампутовану частину тіла;
- транспортувати тіло померлої людини;
- застосовувати дихальну та контролюючу апаратуру на санітарному

транспорті.

Проведення фізіотерапевтичних процедур, ЛФК:

В умовах ЗОЗ з метою відновлення функцій за допомогою медичної апаратури, стандартних методик, дотримуючись правил техніки безпеки, у пацієнтів різних вікових груп вміти проводити:

- інфрачервоне опромінювання;
- ультрафіолетове опромінювання за основною схемою;
- визначення біодози для проведення УФО;
- УВЧ-терапію;
- лікувальний електрофорез;
- інгаляції;
- водолікування;
- дихальну, дренажну лікувальну гімнастику;
- основні й допоміжні прийоми масажу;
- індуктотермію;
- парафіно-озокеритні аплікації;
- мікрохвильову терапію;
- магнітотерапію;
- ультразвукову терапію;
- дарсонвалізацію;
- електросон;
- діадинамотерапію;
- фонофорез;
- грязелікування;
- гальванізацію;
- водні процедури;
- комплекс лікувальної фізичної культури з пацієнтом, оцінювати його реакцію на навантаження.

Список 11 (Профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб)

З метою профілактики поширення інфекційних, заразних шкірних та венеричних хвороб, використовуючи чинні накази, інструкції, методичні вказівки МОЗ України, дезінфекційні засоби, в умовах лікувально-профілактичних закладів, удома, в громаді, вміти:

- виявляти інфекційного хворого;
- виявляти хворого на заразні шкірні захворювання;
- виявляти хворого на венеричні захворювання;
- виявляти хворого з анаеробною інфекцією;
- визначати строки нагляду та ізоляції за контактними в осередку заразних шкірних, інфекційних захворювань;
- проводити обстеження, спостереження та ізолювання осіб, які контактували з хворими на заразні шкірні, венеричні та інфекційні захворювання термінову профілактику інфекційних хвороб;
- складати план протиепідемічних заходів в осередках інфекції;
- забезпечувати особисту безпеку під час роботи з хворими та інфікованим матеріалом;
- розробляти заходи щодо збирання, видалення та знешкодження відходів із ЗОЗ;
- застосовувати індивідуальні засоби захисту медичних працівників;
 - застосовувати алгоритм дій медичного працівника в разі виявлення пацієнта з підозрою на карантинну інфекцію;
 - проводити профілактичну, поточну, заключну дезінфекцію в разі інфекційних захворювань, заразних шкірних і венеричних захворювань.

В умовах ЗОЗ з метою профілактики СНІД-інфекції, вірусних гепатитів, керуючись діючими наказами, інструкціями, методичними вказівками МОЗ України, вміти:

- застосовувати аптечку “АнтиСНІД”;
- застосовувати “Інструкцію з профілактики внутрішньо-лікарняного та професійного зараження ВІЛ-інфекцією (наказ МОЗ України № 120)”;
- реєструвати професійні аварії в “Журналі реєстрації аварій” за формою №108-О;
- дотримуватись діючих наказів щодо профілактики СНІДу та вірусних гепатитів;
- виконувати графік профілактичних щеплень;
- виконувати різні види профілактичних щеплень